

## Mitzvah of the Week: Vayeira – Is Bikkur Cholim a Mitzvah? Judah Kerbel, Queens Jewish Center, 5781

### 1. בראשית פרק יח פסוק א

וַיֵּרָא אֵלָיו יְקֹזֵק בְּאֵלֵי מִמְרָא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל כְּחֹם הַיּוֹם :

#### 1. Genesis 18:1

The LORD appeared to him by the terebinths of Mamre; he was sitting at the entrance of the tent as the day grew hot.

### 2. רש"י בראשית פרשת וירא פרק יח פסוק א

(א) וירא אליו - לבקר את החולה. אמר רבי חמא בר חנינא יום שלישי למילתו היה, ובא הקדוש ברוך הוא ושאל בשלמו:

#### 2. Rashi Genesis 18:1

AND THE LORD APPEARED UNTO HIM to visit the sick man. R. Hama the son of Hanina said: it was the third day after his circumcision and the Holy One, blessed be He, came and enquired after the state of his health ([Bava Metzia 86b](#)).

### 3. תלמוד בבלי מסכת סוטה דף יד עמוד א

אמר רבי חמא ברבי חנינא, מאי דכתיב: אחרי ה' אלהיכם תלכו? וכי אפשר לו לאדם להלך אחר שכינה? והלא כבר נאמר: כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא! אלא להלך אחר מדותיו של הקדוש ברוך הוא, מה הוא מלביש ערומים, דכתיב: ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו ולאשתו עור וילבישם, אף אתה הלבש ערומים; הקדוש ברוך הוא ביקר חולים, דכתיב: וירא אליו ה' באלוני ממרא, אף אתה בקר חולים; הקדוש ברוך הוא ניחם אבלים, דכתיב: ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו, אף אתה נחם אבלים; הקדוש ברוך הוא קבר מתים, דכתיב: ויקבר אותו בגיא, אף אתה קבור מתים.

#### 3. Talmud Sotah 14a

And Rabbi Hama, son of Rabbi Hanina, says: What is the meaning of that which is written: "After the Lord your God shall you walk..." ([Deuteronomy 13:5](#))? But is it actually possible for a person to follow the Divine Presence? But hasn't it already been stated: "For the Lord your God is a devouring fire, a jealous God" ([Deuteronomy 4:24](#))! Rather, one should follow the attributes of the Holy One, Blessed be He. Just as He clothes the naked, as it is written: "And the Lord God made for Adam and for his wife garments of skin, and clothed them" ([Genesis 3:21](#)), so too, should you clothe the naked. Just as the Holy One, Blessed be He, visits the sick, as it is written: "And the Lord appeared unto him by the terebinths of Mamre" ([Genesis 18:1](#)), so too, should you visit the sick. Just as the Holy One, Blessed be He, consoles mourners, as it is written: "And it came to pass after the death of Abraham, that God blessed Isaac his son" ([Genesis 25:11](#)), so too, should you console mourners. Just as the Holy One, Blessed be He, buried the dead, as it is written: "And he was buried in the valley in the land of Moab" ([Deuteronomy 34:6](#)), so too, should you bury the dead.

### 4. שמות פרק יח פסוק ב

וְהִזְהַרְתָּה אֹתָהֶם אֶת הַחֻקִּים וְאֶת הַתּוֹרֹת וְהוֹדַעְתָּ לָהֶם אֶת הַדְרֹךְ יִלְכוּ בָּהּ וְאֶת הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן :

#### 4. Shemot 18:20

and enjoin upon them the laws and the teachings, and make known to them the way they are to go and the practices they are to follow.

### 5. תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף ל עמוד ב

דתני רב יוסף: והודעת להם - זה בית חייהם, את הדרך - זו גמילות חסדים, (אשר) ילכו - זה ביקור חולים, בה - זו קבורה, ואת המעשה - זה הדין, אשר יעשון - זו לפנים משורת הדין. אמר מר: (אשר) ילכו - זה ביקור חולים, היינו גמילות חסדים!

## 5. Talmud Bava Metzia 30b

As Rav Yosef taught: "And you shall teach them," that is referring to the structure of their livelihood, i.e., teach the Jewish people trades so that they may earn a living; "the path," that is referring to acts of kindness; "they shall walk," that is referring to visiting the ill; "wherein," that is referring to burial; "and the action," that is referring to acting in accordance with the letter of the law; "that they must perform," that is referring to acting beyond the letter of the law.

## 6. תלמוד בבלי מסכת נדרים דף לט עמוד ב

אמר ריש לקיש: רמז לביקור חולים מן התורה מנין? שנאמר: אם כמות כל האדם ימותון אלה ופקודת כל אדם וגו'. מאי משמע? אמר רבא: אם כמות כל האדם ימותון אלה, שהן חולים ומוטלים בעריסתן ובני אדם מבקרים אותן...

## 6. Talmud Nedarim 39b

Reish Lakish said: From where is there an allusion from the Torah to visiting the ill? It is as it is stated: "If these men die the common death of all men, and be visited after the visitation of all men, then the Lord has not sent me" ([Numbers 16:29](#)). The Gemara asks: From where in this verse may visiting the ill be inferred? Rava said that this is what Moses is saying: If these men, the congregation of Korah, die the common death of all men, who become ill, and are confined to their beds, and people come to visit them; if that happens to them, what do the people say? They say: The Lord has not sent me for this task.

## 7. ספר מצוות קטן מצוה מז

לבקר חולים. דכתיב (דברים כ"ח) והלכת בדרכיו.

## 8. ספר המצוות לרמב"ם שורש א

**השרש הראשון שאין ראוי למנות בכלל הזה המצות שהן מדרבנן.** דע כי זה הענין לא היה ראוי לעורר עליו לבאורו כי אחר שהיה לשון התלמוד שש מאות ושלוש עשרה מצוות נאמרו לו למשה בסיני איך נאמר בדבר שהוא מדרבנן שהוא מכלל המנין. אבל העירונו עליו מפני שטעו בו רבים ומנו נר חנוכה ומקרא מגלה בכלל מצוות עשה וכן מאה ברכות בכל יום ונחום אבלים ובקור חולים וקבורת מתים והלבשת ערומים וחשוב תקופות ושמונה עשר יום לגמור בהן את ההלל.

## 9. רמב"ם הלכות אבל פרק יד הלכה א

**מצוות עשה של דבריהם לבקר חולים,** ולנחם אבלים, ולהוציא המת, ולהכניס הכלה, וללוות האורחים, ולהתעסק בכל צרכי הקבורה, לשאת על הכתף, ולילך לפניו ולספוד ולחפור ולקבור, וכן לשמח הכלה והחתן, ולסעודם בכל צרכיהם, ואלו הן גמילות חסדים שבגופו שאין להם שיעור, אף על פי שכל מצוות אלו מדבריהם הרי הן בכלל ואהבת לרעך כמוך,

## 10. טור יורה דעה הלכות ביקור חולים ורפואה ונוטה למות וגוסס סימן שלה

ומצוה גדולה היא לבקר שמתוך כך יבקש עליו רחמים ונמצא כאילו מחיה אותו וגם מתוך שרואהו מעיין בענינו אם יצטרך לשום דבר משתדל בו להמציאו לו ועושה שיכבדו וירבצו לפניו

## 11. בית יוסף יורה דעה סימן שלה

וכתב הרמב"ן בתורת האדם (עמ' יז) שמעינן מהכא דביקור חולים כדי שיכבדו וירבצו לפניו ויעשו לו צרכים הצריכים לחליו וימצא נחת רוח עם חבריו ועוד כדי שיכוין דעתו לרחמים ויבקש עליו **הלכך המבקר את החולה ולא יבקש עליו רחמים לא קיים מצוה זו:**

## 12. דרכי משה הקצור יורה דעה סימן שלה

(א) בתשובות מהרי"ל סימן קצ"ז **דשונא יכול לבקר שונאו החולה ולי נראה דאסור** וכן מוכח בסנהדרין פרק כהן גדול (יט א) לענין ניחום אבלים דשונא אסור לנחם אבלים והוא הדין לביקור חולים דאמרינן התם כהן גדול שאירע בו אָבָל משוח שעבר לא ילך אצלו משום דחלשא דעתיה סבר דלמא חדי ביה ועיין שם.

## 13. תלמוד בבלי מסכת נדרים דף מ עמוד א

לא כך היה מעשה? בתלמיד אחד מתלמידי ר' עקיבא שחלה, לא נכנסו חכמים לבקרו, ונכנס ר' עקיבא לבקרו, ובשביל שכיבדו וריבצו לפניו חיה, א"ל: רבי, החייתני! יצא ר' עקיבא ודרש: כל מי שאין מבקר חולים - כאילו שופך דמים.

### 13. Talmud Nedarim 40a

Rav Helbo fell ill. There was no one who came to visit him. Rav Kahana said to the Sages: Didn't the incident involving one of the students of Rabbi Akiva who became sick transpire in that manner? In that case, the Sages did not enter to visit him, and Rabbi Akiva entered to visit him and instructed his students to care for him. And since they swept and sprinkled water on the dirt floor before the sick student, he recovered. The student said to Rabbi Akiva: My teacher, you revived me. Rabbi Akiva went out and taught: With regard to anyone who does not visit the ill, it is as though he is spilling blood.

### 14. [רבינו] בחיי בראשית פרק יח פסוק כ

ולפי שהיו תדירין בחטא הזה לכך נגמר גזר דינם עליו, שהרי אין לך אומה בעולם שלא יעשו צדקה אלו עם אלו, ואנשי סדום היו מואסים בה והיו אכזרים בתכלית, ואף על פי שלא נתנה תורה עדיין, הנה הצדקה מן המצות המושכלות, ודבר מתועב הוא שיראה אדם את מינו מוטל ברעב והוא עשיר ושבע מכל טוב ואינו מרחם עליו להשיב את נפשו, על אחת כמה וכמה על מי שהוא מאומתו ודר עמו בעיר אחת, ועל כן אבדן הש"י לאנשי סדום שהיו מונעים אותה ולקח נקמת העניים.

### 15. רבינו בחיי ספר במדבר פרק טו פסוק לח

וכבר ידעת כי כל המצות כולן שני חלקים: מקובלות ומושכלות, וחכמי האמת ז"ל תקנו לנו נוסח הברכות למצות המקובלות ולא תקנו למצות המושכלות, לפי שהמקובלות הן הן עקר הקדושה, ועליהן אנו נקראים קדושים, על כן תקנו בהם ברכה לומר "אשר קדשנו במצוותיו וצונו".

### 16. שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק א סימן רכג

ובדבר בק"ח על ידי שאלה בטעלעפאן שכתב כתר"ה שאף שכל הענינים שחשבו הטור והב"י ביו"ד סי' של"ה בשם הרמב"ן אינו מקיים מ"מ יוצא ידי המצוה של בק"ח משום דגם בעשה אחת מכל אלה נמי יצא ידי חובתו. הנה פשוט לע"ד שאף שמקיים מצוה דבק"ח אבל אינו שייך לומר שיצא י"ח כיון שחסר בבקור זה ענינים האחרים שיש בבק"ח. ורק יצא מזה שאם א"א לו לקיים בהליכה לשם לא נפטר לגמרי אלא צריך לבקרו במה שאפשר לו לכה"פ ענין אחד או שנים שהוא גם ע"י הטעלעפאן... אבל בחולה שאפשר לבקרו בפניו מחוייבין לבקרו בפניו בשביל הטעם שימצא נחת רוח בזה שאין שייך זה שלא בפניו. וגם מחמת שמהראיה מתרגש המבקר יותר ומבקש ביותר תחנונים וכדכתב גם כתר"ה וגם אולי מתקבלת שם התפלה ביותר משום דהשכינה מצויה שם עם החולה.

### 17. שו"ת ציץ אליעזר חלק ה - רמת רחל סימן ח

(ו) ובכלל כשאין אפשרות של ביקור אצל חולה בגלל עיכובים שונים... נראה לי דיש ענין של יציאה ידי המצוה גם ע"י שאילה בשלומו אצל מיודעיו ומקורביו שפוגשם בשוק, או דרך התלפון... ואפשרות הדבר שבאופן זה של שאילה בשלום בשוק או ע"י התלפון/הטלפון/ יצא השואל כמעט מצות הבקו"ח = הבקור חולים = בקשר לכל צדדי תועלתה, והיינו היכא שהחולה מושכב בב"ח, שכפי שכבר כתבנו לעיל סימן ג' אין יותר שאלה על התענינות בצרכיו, ונשאר רק התועלות של גרימת נחת רוח, ושם בקשת רחמים, ולזה אפשר לצאת פחות או יותר גם ע"י השאילה בשלומו הנ"ל

### 18. מנחת אשר, לקט שיעורים ותשובות, אגרות ומאמרים הנוגעים למגפת הקורונה, מהדורה תליתאה, עמ' יב

ואף מלבקר את החולה יש להימנע בתקופה זו... ואף שכתב בשו"ת הרמ"א (סימן כ') דבמצות ביקור חולים לא חילקו בין מחלה מדבקת לחולה אחר. נראה ברור דאין כוונתו אלא למחלה שאינה מדבקת באופן חריג וקיצוני וקל להימנע מלהידבק. אבל מחלה זו שמדבקת בקלות וקשה לשהות במחיצתם של הנגועים במחלה ולא להידבק, אין מצוה לבקרו. ואף אם יתעקש אדם לומר שאפשר לשבת במרחק מן החולה וללבוש מסכת פנים, כדי למנוע חשש הידבקות, אין הדבר כן, דיש לקיים בקפדנות את הוראות רשויות הבריאות, דאם ניתן לכל אחד ואחד לנהוג כראות עיניו וכחפץ לבבו ברור שאיש כל הישר בעיניו יעשה, ונגרום בכך בבירור להתפשטות המגיפה. ומשום כך נראה דבזמן שהמגיפה בעיצומה אין לבקר את החולים. וביותר נראה כן לאחר שבזמנינו אפשר לדבר עם החולה ואף לראותו באמצעים טכנולוגיים, ואף שכבר גלית את דעתי שאי אפשר לקיים מצות ביקור חולים על ידי כל האמצעים הנ"ל, מ"מ יש בהם גמילות חסדים, ומעין מצות ביקור חולים ובשעת הדחק בהכי סגי.